

ה ה י ר ר ה נ ג ד י ת

עפר

פירוש

③ שיטתי בסאק כשפתם ראתי כעב סגול מתנפץ על ארבע

④ ברשותו של לוי כלב זאב בצבע חום הוא נאשם כי כלבו תקף לעובר אורח

ספרי בבקשה עבית המספספ מה נעלה לפנק באלו זמ

⑤ החקירה הנגדית נתפסת כחלק הדרמטי ביותר במשפט. מאבק מוחות בין עוד לעד שמולו. מלבד תכונות הדרושות לחוקר טוב (תבונה איתור כושר כסוח) ישנם כללים בסיסיים המרביבים חקירה נגדית טובה. אחד הכללים הוא - מתן להפסיק לחקור. שאלה מותרות עלולה להפוך את הקערה על פיה

⑦

⑥ לא הבחנת בסוג הכלב, אם כך תסכיח אתי כי זה יבוא עריות כלב כעב בצבע חום

אאווו יש רק כלב אחד בעל הכפר שבצבעו חום וזה נעבו שש אר עי ווו

האצה צבע היה הכעב? חום

⑧

עכבס ככה האור וכשנבדק שוב אשתי שח האלון מה עשיתי חייס

לא ראתי את האלון אשתי חונק את אשתי

⑨

האירפסת מתח ראתי את בני הזוג רביס

אין לפעול ללא הכנה ואסוף אינפורמציה. יש למסוף את מירב המידע והנתונים העובדתיים על המקרה ועל העד. לשם כך יש להסתיע בהליכים הקבועים בתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ז-1974. בתחום המשפט הפלילי זכאים הנאשם וסגורו לעין בחומר החקירה שבידי התביעה [טעיפים 74, 75, 76, 77, 78, 79 לחוק סדר הדין הפלילי (כנסה משולב) תשמ"ב 1982]

⑩ בדוגמה האחרונה שולבה שיטת "ההומזה" בשיטה זו גורס החוקר לעד למסור עובדות חדשות שלא הוצגו בחקירה הראשית או להציה את העובדות שגמסרו בעדות הראשית באור שונה. החוקר גורם לעד להודות שעל פי התנאים ששרח בעת האירוע יתכן ותפסתו את המצב הינה מטעת, או שקיימת אפשרות נוספת עליה לאחשב, או שהעובדות ניתנות לפירוש בדרך שונה מפירושו שט. כך שהעדות הראשית מוססת לבון הדש מבלי לשנות את העובדות הבסיסיות.

⑪

ראיתי את האלון מחייב עאחר עשרים שנה נטולן ווו

⑫

אם כב מה ראתי?

⑬

מהרתי לחטון וראתי את הנאשם בארם כשאקבח גיב

⑭

עצמתי בטלחה ושלפתי כלים. עפרע נשמעה יריה

גאס יתכן כי היה זה אישמו אחר שירה במטח? גרת ישוב ספרי בבקשה עבית המספספ מה ארע?

⑮

לא ראתי את הנאשם יורה בפועל

⑯

כן. יכול עריות

⑰

גאס יתכן כי היה זה אישמו אחר שירה במטח?

⑱

לא ראתי את הנאשם יורה בפועל

צפנת פענח - פתרון החידה שבגליון מס' 1

בגליון מס' 1 של "המשפט" הצגנו חידה משפטית. שניים עשר מבין הקוראים ששלחו תשובותיהם למערכת, פתרו נכונה את החידה. בהגרלה שנערכה בין הפותרים נבונה, זכתה הגב' נעמי ערפלי במהדרה החרישה לספרו של א' רובינשטיין, "המשפט הקונסטיטיוטיוני של מדינת ישראל". זה פתרון של החידה: המשפט, שעיקר פרסומו נובע מחיבוריו בתחום הפילוסופיה, הוא פרנ' סיס בייקון (1626-1561). פטרוננו בעל ההשפעה היה הרוזן מאסקס שאף נתן לו אחוזה מפוארת במתנה. השמועה אומרת שהמלכה אליזבת אהבה את אסקס אהבה עזה. היחס כנראה לא היה הדדי ואסקס הסתבך בקשר נגד המלכה ואף גייס צבא נגדה. הוא הועמד לדין ופרנסיס בייקון השתתף בצוות שניהל את התביעה במשפט נגד פטרוננו לשעבר. אסקס הורשע והוצא להורג. התנהגותו של בייקון בפרשה זו זיכתה אותו בתואר "האדם החכם ביותר והשפל ביותר בכל המין האנושי". הקריירה המפוארת של בייקון הגיעה לשיאה בתקופת המלך ג'יימס הראשון (עלה לשלטון באנגליה בשנת 1603). במהלכה רכש בייקון יריבים רבים,

ביניהם, סר אדוארד קוק (1634-1552), מגדולי המשפטנים באנגליה בכל הדורות. קוק, שכיהן כזקן השופטים (LORD CHIEF JUSTICE), חתר להבטחת עליונות "המשפט המקובל" COMMON LAW על פני שאר מוסדות השלטון. בשנת 1613 מונה קוק זקן השופטים של אנגליה (LORD CHIEF JUSTICE) ושנים אחדות לאחר מכן פרץ סכסוך חריף בינו לבין לורד אלזמיר (ELLESHERE) שכיהן כלורד צ'נסלור. כמוקד הסכסוך עמדו הצווים שהוציא בית המשפט של הצ'נסר ואשר אסרו, במקרים אחרים, הגשת תביעה בבתי המשפט של "המשפט המקובל", ופעמים אף אסרו על מתדיינים לממש פסקי דין שניתנו לטובתם. אדוארד קוק ראה בכך, ובצדק, התערבות חמורה בהליכים המתנהלים בפניו. הסכסוך הובא בפני המלך ג'יימס הראשון. פרנסיס בייקון התייצב לצידו של לורד אלזמיר והעניין הוכרע כנגד עמדתו של קוק. זמן לא רב לאחר מכן פוטר קוק ממשרתו. לאחר פטירתו של לורד אלזמיר מונה פרנסיס בייקון לורד צ'נסלור ובכך הגיע למשרה המשפטית הגבוהה בממלכה. בהיותו בפיסגת הקריירה שלו הואשם בלקיחת שוחד. מונתה ועדה של בית הלורדים לדון באשמה. בייקון לא הופיע בפניה ובמקום זאת שלח הודאה בכתב. הוא הורשע ונרדף לקנס כבד ולמאסר. המלך שיחרר אותו כעבור זמן קצר, אך הימים הטובים הגיעו לקצצם. כעבור שנים אחדות נפטר פרנסיס בייקון עני ומושפל.

המונח הלטיני מוסד הבעלות במשפט הרומי

קיימות הקבלות בולטות לעין בין המשפט הרומי לבין הוראות חוק המקרקעין הישראלי הן במה שנוגע לפעולות בחלק מנכס והן במה שנוגע למשטר השיתוף במקרקעין

מאת ד"ר מאיר מ. מירבי

DUORUM IN SOLIDUM DOMINIUM ESSE NON POTEST. (DIGESTUM. 13.6.5.15). (הבעלות איננה יכולה להיות של שניים במלואה). כלל זה, שנקבע על ידי CELSUS הבן ומצוטט על ידי ULPIANUS בספר 28 של חיבורו AD EDICTUM, משקף נאמנה את תפיסת המשפט הרומי של מוסד הבעלות. אם כי המשפטנים הרומיים לא הגדירו מה היא הבעלות, ניתן להבין מהמקורות כי היא השליטה הכללית והרחבה ביותר של האדם על נכס; לשום זכות קניינית אחרת אין תוכן כל כך רחב. נהפוך הוא - כל זכות קניינית אחרת מניחה שהנכס נמצא כבר בבעלות מישהו אחר ונתפסת רק כסייג לבעלות הזולת (IUS IN REALIENA).

הרומאים כינו בתחילה את שייכות הנכס לאדם מסויים במשפט RES MEA EST "הנכס הוא שלי"; ובתקופה הקלאסית במילה PROPRIETAS, וכינו את המרות שיש לבעלים על הנכס, קודם במילה MANCIPIUM ואחר כך במילה DOMINIUM. שמשמען הכללי - "שליטה" ר "אדונות". אם כי זכות הבעלות היא סמכות רחבה שקשה לפרט את יסודותיה המהותיים (זכות השימוש, זכות לאכילת פירות, למכור, לשעבד, לתבוע החזרת הנכס וכו'), תחולתה אינה בלתי מוגבלת: מחד גיסא היא יכולה להיות כפופה להגבלות מטעם החוק במקרים של הגנת עניין ציבורי או פרטי, ומאידך גיסא יכולה להיות מותחמת על ידי זכויות פרטיות מתחרות, בין אם לאדם אחר וזכות מסויימת על אותו נכס, ובין אם הנכס שייך ליותר מאדם אחד במשותף. לכן, לא היו הרומאים יכולים לתפוס את האפשרות שנכס יהיה בבעלות מספר אנשים, במובן שלכל אחד מבעלי הנכס תהא השליטה המלאה עליו, ומכאן הכלל, שבו פתחנו. עם זאת, ממשין CELSUS הבן ואומר:

...NEC QUEMQUAM PARTIS CORPORIS DOMINIUM ESSE: SED TOTIUS CORPORIS PRO INDIVISO PRO PARTE DOMINIUM HABERE (IBIDEM). (ואין אדם יכול להיות הבעלים של חלק מסויים של נכס: אלא יש לו הבעלות על כל הנכס בלתי מחולק, לפי חלקו).

אנו רואים, איפוא, שהרומאים הכירו באפשרות של בעלות מספר אנשים על נכס אחד, במובן שכל הנכס שייך לבעלים המשותפים (SOCH) בחלקים בלתי מחולקים, כשהחלק הבלתי מחולק לא היה אלא מושג משפטי ורעיוני. לעומת זאת, השליטה המלאה, דהיינו השימוש, בנכס המשותף היה צריך להיות בידי כל השותפים ביחד.

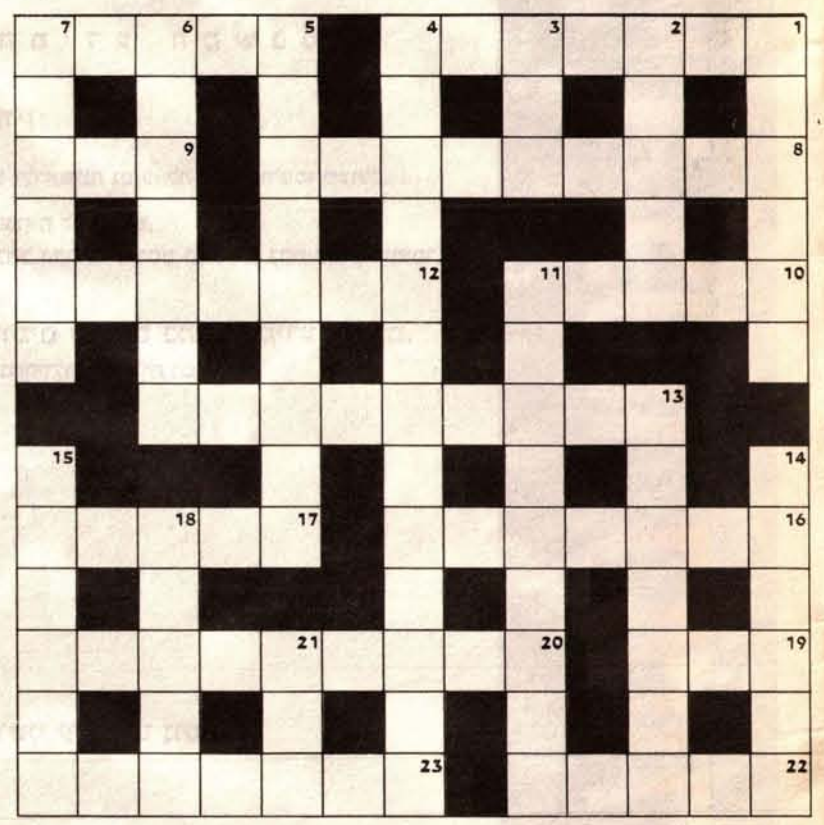
ליחס זה של בעלות משותפת קראו הרומאים COMMUNIO ולנכס המשותף קראו COMMUNIO. RES COMMUNIS כזו היתה יכולה להווצר, למשל, בין יורשי אותו מוריש, כל עוד לא יחולק עזבונו; במקרה כזה ובמקרים אחרים, הבעלות המשותפת לא נוצרה מרצון הבעלים המשותפים, אלא באקראי, ולכן נקראת הבעלות המשותפת COMMUNIO INCIDENTIS ("בעלות משותפת מקרית"); אולם יכול היה השיתוף להווצר גם על ידי רצון הצדדים, כגון למשל, במקרה שכמה אנשים קנו ביחד נכס אחד; ואז יש לנו COMMUNIO CUM SOCIETATE ("בעלות משותפת באמצעות שותפות").

הבעלים המשותף רשאי היה לעשות בחלקו כל דיספוזיציה ללא צורך בהסכמת יתר ה-SOCH; הוא היה יכול למכור את חלקו, לתתו במתנה, להורישו ולמשכנו. כמו כן כל בעלים משותף רשאי היה לרוש את פירוק הבעלות המשותפת ואת חלוקת ה-RES COMMUNIS. על הזכות לפירוק השיתוף נאסר לוותר אלא לפרק זמן מוגבל (DIGESTUM 10,3,14,2). לררישת חלוקת ה-RES COMMUNIS היתה קיימת תביעה מיוחדת, ה-ACTIO COMMUNI DIVIDUNDO ("תביעה לחלוקת הנכס המשותף").

למותר לציין כי קיימות הקבלות בולטות לעין בין המשפט הרומי לבין הוראות חוק המקרקעין תשכ"ט-1969, הן במה שנוגע לפעולות בחלק מנכס והן במה שנוגע למשטר השיתוף במקרקעין. כאשר לסוגיה הראשונה, קובע החוק בסעיף 13, בין היתר, "...אין תוקף לעיסקה בחלק מסויים במקרקעין"; ואילו לגבי הסוגיה השנייה, כל ההוראות של פרק ה', סימן א' ו'ב', חופפות את השיתוף במקרקעין לפי המשפט הרומי שהבאנו לעיל בקיצור נמרץ.

תשבץ משפטי

מאת: אמנון בירמן

- מאונך:**
- מה זה חוס ושחור ונראה טוב על עורך דין? (על פי שרון בבלי) (6): 2.
 - מה תעשה בתמונה כשהצבא מאפשר לצאת מהבית? (5): 3. מכת דוד (3): 4.
 - תוציא נאשם מכליו אם תיכנס לפרטים (5,2,2,4): 5. מי שדבק בתעריף ספרדי יכול לטרוג חצאית ממש"ח (9): 6. קיבוץ בדרך שיהודים נוהגים להסתיר (7): 7. מי שאין לו מושג בחוק וקוק לעורכת-דין (6): 11.
 - תרופת הקטרקט (כ"מ) (4,5): 13.
 - תפקידו של נוה במימון (4,3): 14.
 - אתנן הפוך (6): 15. הפרוצה נושאת עיניה לאוניברסיטה (3,3): 18. ר' 19
 - מאוזן: 21. ר' 10 מאוזן
- מאונך:**
- כמה שפחות בסביבה הקרובה (4,3): 1.
 - קולנוע מעיר מאחורי הגדר (5): 8.
 - מחונן ברשות בית-המשפט (5,4): 9.
 - אין כמוהו? פרי: (3): 10. יחד עם 12
 - מאונך העולים החדשים בקרו באו"ם (3,5): 12. הוא לא הפר את אמנות ז'נבה, ובשבילי זה משהו חיוני (כ"מ) (4,3): 13. אסיר של חוזה שלום (4,5): 16. יש לו מעמד ציבורי, לנכבד, אך מעל הדוכן הוא מפתיע את השופטים (3,4): 17. מה עשו להאשמות שרא על המחבת? (5): 19. יחד עם 18 מאונך לקראת סיומם, הימים קצת היסטו כשדר לתפקידם בבנק (5,3): 20. סמל הבריות לא השלים עם פסקהדין בדרום (4,5): 22. נערך בצבא כשמפסיקים לשיר (5): 23. תקנה למען האב? בדיוק כן: (7).

בין הפותרים נכונה יוגרל ספר משפטי. את התשובות יש לשלוח למערכת תב"ה-עד ליום 27.11.92